

EDINOST

Glasilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

•V edinstvu je moč.

EDINOST izhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za pol leta 3 gld., za četr leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravništvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Berlinu in v Ajdovščini po 6 kr. — Narodna, reklamacija in inserate prejema Opravništvo, via Terrente. *Nova tiskarna*.

Vsi dopisi so posiljajo Uredništvo via Terrente. *Nuova Tipografia*; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti so ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cano; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Volitve so pred vratmi!

(Konec).

Magistrat z njegovimi patentiranimi in nepatentiranimi uradniki in sploh pristaši primerjamo lahko velikemu stroju. Kotel in ogenj je mestnej hiši, kolesca pa ropotajo in tekajo po mestu in okolici z ukazi in nasveti od »višje« magistratne oblasti. Kruh, kruh in kruh! za tega se boré magistratni uradniki in zanj storé vse, kar jim velevajo gospodarji pod Mihcem in Jakcem; da si kruha prisluzijo in nekoliko krajarjev tudi za vino in morda žganje, tekajo uradniki humilioris ordinis ob času volitev od hiše do hiše z glasovnico in priporočilom kandidata in vsiljujejo zadnjega, kder jim je le mogoče. Tu pa ne menimo zgolj magistratnih pismo doševalcev, temveč i druge nižje uradničke in beriče, ki se nalašč najmejo ob prilik volitev in one druge magistratni kruh uživajoče osobe v okolici, v podobah kapovil, kojih eni se radi tako spozabijo, da iz nore hvaležnosti do magistrata laško propagando v okolici delajo, rekoč: držati se moramo kruha; magistrat nam ga daje in njemu služimo!

Bebci, to je slab izgovor, ki izhaja zgolj iz vaše požrešnosti in požljivosti po denarju, ker ako ste v magistratovej službi ter vas on plačuje, plačuje vas z občinskim denarjem, torej z denarjem ljudstva, mej katerim živite kot župani, ne pa z magistratnim; ljudstvo, mej katerim in za katero svojo službo opravljate, to ljudstvo je — slovensko in kot tako ne potrebuje mej seboj vohunov in kukavic; ono ne potrebuje takih županov, ki druga ne žele, nego slabo temu ljudstvu, na roke idoč magistratnim lahonskim manevrom!

Volitve so pred vratmi in od teh volitev je mnogo odvisno prihodnje lice mestnega magistrata in izpolnjenje naših tolkokrat zahtevanih pravic v Šoli in v uradu. Dokler bode mestno krmilo v rokah imela stranka, ki ga ima sedaj, ne spremene se te žalostne razmere, ker vidno je, kam meri in po čem diši ta stranka in kako lepo ve protiavstrijska mišljenja in laščino mej ljudstvo, zadnjo v Šole v čisto slovenski okolici širiti. Šole v Rojanu, v Škednji in večina drugih v okolici so se spremenile v pravo Babilonijo; v njih se le otroci mučijo in begajo, ne da bi se kaj naučili. — Kaj bi porekli Lahi, ako bi se v florentinskej okolici ustavila slovenska Šola z slovenskim učnim jezikom? Mi pa moramo laško mej čisto slovenskimi prebivalci v Rojanu in Škednji trpeti!

Po številjenju živi pod sv. Justa stolpom in je mestnemu magistratu podvržena dobra slovenska tretjina vsega trž. prebivalstva in vendar ne sme, ko Slovenec v ono božanstveno mestno hišo pride, zinoti besedice v svojem jeziku, kajti ako se kaj tacega predrzne storiti, obsipljejo ga s

polno kôpo »ščavova« in svoj jezik mora postaviti na kljuko ter se mora v pričujočnosti teh velikih gospodov posluževati le jezika del koša!

Pač pa — dovoljeno mu je nekaj — namreč v mestno blagajnico davke vplačevati; drugače pa mora slepo slušati magistratove ukaze, naj si bodo še tako nespametni in nepremišljeni.

Od sedanjih volitev je odvisno mnogo, vsaj treba nekoliko to slabo stanje zboljšati, spraviti na mestno krmilo može, kojim bode na srcu blagostanje zastopanega občinstva, ne pa brbljanje čudne čezmorske politike.

Vse to se pa da izvesti le sè združenimi močmi, sè druženim postopanjem in sè zavestijo, da ni vse jedno, ali nam ukazujejo unanje, nam protivne kukavice, ali nas vodijo možje našega prepričanja. Vrste volilcev v četrtem mestnem razredu so se pomnožile s potrjenjem v volilce onih 380, kateri pripomoglo, da se morda tudi v mestu domoljubni svetovalci v mestno zbornico izvole.

Pozor tedaj, volilci! ne dajte se zapeljati nasprotnikom vašim, ampak uže sedaj se posvetujte mej seboj in določite domoljubnega kandidata vaši krvi in prepričanja, kateremu v času volitev dajte i svoj glas.

Govor poslanca Riegerja

v 8. seji državnega zbora.

(Dalej).

Ni še davno, ko se je stavila na leviči interpelacija, v katerej so se zoper naš narod britke tožbe čule. Tožbe brez dokazov! Meni, gospoda moja, ni se plemeniti niti viteški zdebeli, tožiti bratskega naroda, ki z nami v enej deželi prebiva. Moja interpelacija ni druga rekla, nego: To in to se je zgodilo; prosimo, da se stvar preišče, prosimo, da se sliši glas nepristranskih sodišč, katere naj nam reč razloži, kakor je. To se do sedaj še ni zgodilo, nadejam se pa, da se zgori v kratkem, kadar se pokaže pravica. Čisto enako nam bo, naj se pokaže večja krvda na katerej strani kolikor kajti obsojati moramo odločno vsi, ki nam je na mejebojnem miru v državi kaj ležeče, take izgredne in naj pridejo od katere strani kolikor. (Dobro) in plosk na desni).

Če se nam pa vedno trdi: »Glejte, vse to smo Vam uže zdavnej pravili: tako-le mora priti, tako le pride in pa še hujše — no, gospoda moja, take besede niso druga, nego izraz zadovoljnosti, da je res tako prišlo, in želja, da bi se še dalje mej sabo ravnati. (Dobro! Res je tako, na desni.) Zakaj to? Jaz sem se vprito lepega števila trdih Čehov javno izrazil, da tako rovanje smatrám za nesrečo v našem narodu, ker mi je v obeh vse Evrope le na škodo, in naše dobro ime omadežuje. Nikdar nam niso na korist, kder se taki izgredi objavijo; ako bi pa moral po prislovici: »iste fecit, cui prodest vprašati, pač ne vem, koga naj bi zatožil. Spominam se, da je bila popre prestana govorica o zatiranju in o vzmirevanju nemškega naroda. Če se potem tako prerokovanje izpolni, takoj zavrišče:

Glejte, tako je! Ali Vam nismo pravili? (Poslanec Pernerstorfer: Kaj pak da!) To je toraj dokaz, da je sedanje ministerstvo vsemu temu vzrok in zaradi tega več ostati ne more ter mora odstopiti in drugemu učinkoti se. Tu imamo, kar nam je bilo dokazati!

Gospoda moja, ne štejte me mej občudovalce sedanje sistema, naravnost Vam pravim, da ne! To sem tudi njegovej ekscelenc g. minsterskemu predsedniku v zasobnih pogovorih uže večkrat povedal, da sem z njegovo vido v mnogem oziru nezačoveljiv. Pred vsem drugim moram jemu, in vsemu ministervstvu očitati, da se pri vsem svojem početju preveč ozira na »dira-t-ons«. (Kaj pa drugi porekoi?) Jiz mislim, da krepko, samozavestno in svojih dolžnosti zavedajoče se ministerstvo mora imeti svoj določen program, in mora vedeti, kaj hoče doseči. Če hoče doseči izvršitev ustave, mora vedno pred očmi imeti, kaj mu ustava predpisuje za dolžnost in tem predpisom mora potem v praktičnem življenju znati pripraviti popolno veljavo, ne da bi se vprašalo: Kaj porekoma na Dunaju, kaj časnikarji, in kaj na Nemškem. (Dobro! na desni). Na to-le: Kaj pa ljudje porekoi? se je ministerstvo do sedaj preveč oziralo; to je bila njegova slabost in naša škoda. (Tako je! na desni).

Gospoda moja, tudi druge vrste pritožb se slišijo zoper vas. Tako n. pr. nas tožijo, da zanemarjam nemščino. Vprašam vas, gospoda moja, kdo pa je temu vzrok? Imeli smo v Čehah deželin zakon, ki je določeval, da se mora vsak dijak na srednjih šolah nemščine kot obligatnega predmetu učiti. Tisti zakom so proglašili tukaj za vsiljevanje družega jezika in so ga s članom 19. ustave popravili. Od slej nadalje se ne sme noben česki dijak v srednjih šolah siliti, da bi se moral nemščine učiti. Tudi se je večkrat prigodilo, da so česke občine, ki so na svoje stroške ustavile srednje Šole, hotele uvesti nemščino za obligatni poduk, od ministervstva v tem oziru prepoved dobiti in če sem prav produčen — ne vem sli je naučni minister tu ali ne — se je pred nekolikimi tedni nekaj takega dekretiralo v Plzen, kjer so mislili nemščino na ondašnje české občinske šoli uvesi, pa se jim ni dovolila. (Čujte, čujte! na desni.) Kaj tukaj hoče vladá, gospoda moja? Ali je vlada vzrok, da si postavo in ustavo v tem zmisi tako po besedah toimači, ali pa so tisti gospodje vzrok, ki so član 19. tako skovali. Sicer pa ni še take nevarnosti, kajti ljudje na Českem še vedno zadost dobro nemščino imajo. Mnogo nečeskih polkov je, ki imajo Čeha za podčastnike, zato ker znajo nemški, iz česar lahko sklepate, da je nemščina po Čehah še vedno bolj razširjena, nego pa drugod. Še nekaj drugačega je, o čemur bom govoril.

V najnovejšem času se mnogo rožlja o nekej nevarnosti, češ, vojska se ponariči; vznemirjenje zaradi tega hočejo celo v najvišjih krogih vzbudit (tako je! na desni), ker si prizadevajo dokazati, da narodnost tudi uže vojaške kroge prešinja in tam za jednoto nevarna postaje. Da, gospoda moja, tak je denašnji čas. Kdor pa to sedanjemu ministerstvu podtika, tak se mi zdi otročji. Lahko Vas zagotavljam, da grof Taaffe ni narodnosti napravil, kakor tudi ne narodnostnega prepira. (Veselost in prav dobro! na desni). On je pri vsem tem nedolžen, kajti ta prepir je bil pred njegovovo vlado. (Klici na lev: Ne! na desni: Pač, pač!) Če mi hočete to

utajiti, gospoda moja, reči Vam moram zopet, da ste otročji. (Tako je! na desni). Le spomnite se, kako je Čehom general Koller uro navjal (živahnih pohval in ploskanje na desni), kako je davil in dušil česko časnikarstvo na nezaslišan način in na veliko sramoto liberalne stranke. (Zopetno edobravanje i ploskanje na desni).

Ta narodnostni prepir je toraj už poprej cvetel v polnej krasotin in če sedaj, gospoda moja, hočete po gotovih krogih z njim strašiti, treba še pomisiliti, da imamo armado iz naroda; če je dijak v teku svojih dajaških let postal navdušen Čeh ali pa če se je kot nemški mlajšenec naučil pri — kako se že imenuje? (Na desni: Komers! — veselost na desni.) res je, pri komersih »leutsche Worte« peti, kaj mislite, gospoda moja, da se jim naenkrat odpove, kadar v vojsko stopi? To nemško ali česko prepričanje zmazne se z njim vred tudi v vojaško suknjo. To se ne da predrugačiti. Stvar bi bila še le tedaj pomembljiva. (Tako je! na desni).

O tem nečem dalje govoriti; kar se tiče česko-narodnega mišljenja, ki se pri naših vojakih nahaja, Vam povem, da ni nevarno ne za armado in ne za državo. (Klici na lev: Ali pri Nemcih pa?) Naš vojak z svojim českim prepričanjem se bo dvakrat tako hrabro boril za državo (Dobro! na desni.), boril re bo za svojega cesarja in kralja, kateremu je prisegel zvestobo, dvakrat vrlo se bode borili za svojo domovino! (Dobro, dobro! na desni.)

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Naučni minister baron Conrad je odstopil in bil je na njegovo mesto imenovan dvorni svetovalec dr. Gautsch vitez Frankenthurm, vodja Terezijanske in orientalske akademije.

V proračunskega odsekuna avstrijske delegacije se je 3. t. m. pričela splošna razprava o rednih troških za vojsko. Vsled pršanja poročevalca Matuša je vojni minister obširno razložil zdravstvene razmere v vojski ter z številkami dokazal, da je v zadnjih desetih letih veliko manj vojakov zbolelo in umrlo. On pravi, da je to posebno pripisati poboljšanju prezračevanja, kurjavi itd. Tudi za prirast vojaških zdravnikov je minister imel skrb in žal mu je, da ustanoviti posebne akademije ogerska vlada ni pritrđila, zato pa je ustanovil stipendije za dobro, dokler ogerska vlada ne sprevidi potrebe take akademije. Kar se tiče nastanovanja, zgodilo se je mnogo, kar se je uvedel dolični zakon, ali minister je v tej zadevi navezan na dobrohotnost dežel. Za stavbo vojašnic si je posebno moravska dežela pridobila posebne zasluge, žalostno pa je v tej zadevi v Galiciji, kjer še 12 bataljonov pehote, 39 eskadronov in 6 baterij nema svoje strehe. Minister navaja mnogo dokazov, koliko vpliva imajo stanovanja na zdravje vojakov ter se obrača na galile Šolance, da bi na to vplivali, da njih rojati dobre boljša stanovanja. Minister dalje govorí o različnosti zdravstvenih razmer v posameznih posadkah, o kurjavi stanovališči, razlagata, koliko vpliva ima način urjenja novincev na zdravstvene razmere ter naglaša, da so se za izurjenje novincev po skušenih častnikih določena načela uvedla in kakor izvrstna potrdila, ker so v duhu ljudolju —

bja osnovana ter je njih glavni namen varovanje vojakov. To načelo se je v korenini pri vseh častnikih in odelkih poveljnikov obračajo teh zadavci posebno svojo skrb. Minister pravi, da se ni pri vojakih uvedlo najlepše ravnanje, ne bi se bilo prebivalstvo Bosne in Hrgovine tako lahko privadilo nenanavajene vojaške službe. Zastran hrane vojakov omenja minister, da ima vojna uprava največjo skrb, da s pščlimi sredstvi priskrbuje vojakom kolikor mogoče dobro hrano; minister dalje pravi, ako bi se hrana za vsakega moža povisala za pet krajev, lahko bi se vojakom priskrbelo tudi večerja, kar bi vojakom prav dobre streglo. Gledé na bora novincev opazuje minister, da je glavni vzrok, da je toliko nesposobnih, preslabo telesno razvitje.

K ljubu vsem ostrom ukazom se pri naboru še vedno s potrebo strogo ne postopa, tudi obširne oprostitve manjajo število sposobnih. Minister se obrača na vse faktorje, ki so poklicani pomoč tam, kjer njegova moč neha, da se bodo pred naborne komisije pripeljavali le duševno in telesno dobro razviti mladeniči, in da se vojakom pripravijo stanovanja, kakor na Moravskem; to bodo najboljši pogoji za ugodne zdravstvene razmere.

Postlanec Hausner je izrekel ministru pripoznanje za tako natačno razložitev vojaških zadav in opomnil, da se bo goliški deželnemu zboru prizadeval, da se vojašnice kolikor mogoče naglo sezidajo. Postlanec Sturm je prav zadovoljn z izjavo, vendar meni, da bi se z skrajšanjem dejanske službe za bolj izobražene vojake in z večimi odpusti dalo mnogo prihraniti. Govorili so potem Še Heilsberg, Rieger in Demel. — 4. t. m. se je razprava nadaljevala. Vojni minister je govoril o znanju nemškega in deželnih jezikov v vojski ter rekel, da so se morale storiti nekatere preporedbe v predpisu od leta 1807 v prid posameznim deželnim jezikom, posebno se je ukazalo častnikom, da se morajo naučiti vsaj enega polnega ali deželnega jezika. Pri vsem tem pa se obrača vsa skrb na znanje nemškega jezika, posebno mej njimi častnik, da bi se znanje nemškega jekisa manjšalo, to se zdaj še ne kaže, vendar pa minister o tej zadavi ne more zamolčati svoje skrbi, ker so v mnogih kronovinah snujejo šole po narodnostnem načelu.

Austrijske delegacije proračunski odsek je 5. t. m. pri razpravljanju redne potrebitine za vojsko sprejal dve resoluciji, v katerih se naroča vojnemu ministru, naj v prvem prihodnjem zasedanju poda predloge glede zboljšanja hrane vojakov in naj v prihodnje cene kruba ne stavi v proračun po desetletnej, ampak po petletnej srednje ceni. Sprejel se je tudi proračun za vojno mornarico. Pri tej prilici sta poslanca Burgstaller in Tonkli priporočala, naj se vojne ladije in mašine delajo doma, ne pa na tujem. Baron Sternek je odgovoril, da se bo vlada na to oziralo, če se pa to ne bo moglo goditi popolnoma, merodajni so pri tem neprezirivji interes vojne mornarice. Da se sedaj velike vojne ladije ne morejo še delati v domačih delavnicah, krivo je to, ker o tehničnih zadavah še niso do tega dospele, kakor inostranske.

V Budimpešti se je 4. t. m. zaprla ogerska deželna razstava vprsto prestolnika, ministrov in dostojanstvenikov. Na nagovor trgovinskega ministra se je zahvalil prestolnik vsem za požitovanji truda, poudarjal je, kako je razstava dokazala razvoj Ogerske in končal govor z nazdrurom na cesarju in domovino.

Vnanje dežele.

O vzhodnjem prasjanju imamo te le vesti: Iz Belgrada se 3. t. m. poroča, da je Kalnoky-jev govor v ogerskej delegaciji vzbudil v srbskih vladnih krogih veliko zadovoljnost, in da se je kralj Milan sam prav gorko na Dunaj zahvalil za toliko sočutnost, posebno pa zato, da bi Srbija status quo ante smatrala, kakor zadovoljno rešitev homatij na Balkanu. — Ne bo še zvezljen, kdor to veruje. — Iz Sredca ali Zofije pa se poroča 3. t. m., da so v Plovdiv prišle deputacije iz vseh rumeljskih mest ter knezu izjavile, da ljudstvo od sebe odvraca vsako agitacijo in prosi kneza, naj ostane na čelu gibanja za združenje; ono prinese vsako žrtev za doseglo tega na-

mena: Vesti od 4. t. m. »Polit. Correspondenza« iz Carigrada: Turška vlada je imenovala Sever pašo v drugej konferenci za pobašenca. Pričakuje se, da redna konferenca jutri prične, ker je turška vlada na ta dan sklical poslance. — »Agence Havas« pričakuje dajšo razpravo, v katerej se nagaša, da status quo ante brez vojne ni več mogoč, in da bi najboljše bilo, ako se določi personalna zveza.

Včerajšnje vesti so zelo vznešljive. Ruski car se je na bolgarskega kneza Aleksandra tako razsrdil, da je ukazal, naj se njegovo ime izbriše iz imenika ruske vojske; knez je namreč v ruskej vojski general-lajtenant à la suit in tudi vlastnik 13. ruskega strelskega bataljona. To je strašno razjarilo Angleže, ki očitajo carju, da je s tem ukazom razdalil angleško kraljico, ki je kakor znano, s knezom v svatvu. Trdi se dalje, da tudi avstrijska vlada s tem ukazom nizadovoljna, nemška vlada pa se neki za to dosti ne briga. — Na vse zadnje se še trdi, da srbska vojska danes ali jutri prestopi bolgarsko mejo; kolikor je resnici na tej poslednjej novici, tega ne vemo, le to nam je znano, in jako obžalujemo, da je tako, da je srbska vlada huda sovražnica Bolgariji. Da pa s postopanjem srbske vlade celo mnogo Srbov ni zadowoljnih, to je znano, in zarad tega se celo v srbski vojski pojavljajo upori, da, batit se je colo, da srbskega kralja zapadé, ali zavratno umoré, smrtnih sovražnikov ima dosti.

DOPISI.

V Trstu 4. novembra 1885. Uže pred dvema tednoma sem slišal, da na merjava rojanski pevski zbor peti na praznik vseh Svetnikov na pokopališču pri sv. Ani in da se mu pridružijo tudi pevci podpornega društva in še drugi. Zato sem šel na dan vseh Svetnikov, čeprav je bilo vreme prav slabo, na pokopališče in okolo polu 4 ure popoludne zapazim nekatere rojanske pevce in nekoga izmej njih vprašam, ali pridejo vsi pet, ker je vreme slabo. Ta mi odgovori, ako se vojak boja ne ustraši, tako se tudi oni ne slabega vremena.

In prav ob štirih zadone na pokopališču glasovi milega petja, najprej »Moltev« potem »Nad zvezdami« in nazadnje »Na grobih«, prav izvrstno so bile te tri nad grobnice pete, boljše se ne more od naših okoličanov zahtevati in redi moram, da je rojanski pevski zbor v petju izurjen tako, kakor malo kateri. Vprašam, zakaj se drugi zbori niso udeležili, in odgovore, da samo rojanski zbor ima nalog na grobu rojncega Boleta peti, in še le potem v kapeli bodo vsi zbori skupaj peti, pa tudi tukaj so sami Rojanci peti, kajti drugi pevci so še le pozneje prišli, ko je bilo uže vse končano.

Na dan svetega Justa po večernicah so v rojanski cerkvi kaj izvrstno peti naši rojanski pevski. Čestitam jim in tudi njih pevovodju! Pohvale ste vredni, le vedno tako napredujte, rojanski mladeniči!

Od sv. Ivana v dan vseh vernih duš 1885. Dandanas ko vse napreduje eni na desno, drugi na levo — tudi mi ne smemo zaostati, misli si manjši del mladine naše fare. Da se pa razločimo od drugih naprednjakov in še posebno od narodnjakov, napredovati moramo po izgledu znane povodne živalice, ki se imenuje — rak. Da se namen doseže, kaj početi? Ustanovila se je zato Šola pri cesti, kjer se obrača z Lonjerske ceste proti sv. Ivanu. Tukaj so uže par mesecov vsako nedeljo in praznik zvečer praktične vaje v znanje štali — ne, »šali« sem hotel reči — ki ima zunaj nad vratmi napis: Ballo populare. Ta napis nam razdeveva, da tukaj je na prodaj cvet — ne, »goščava« ali »sondač« znanje cikirje. Da bi napredok po rakovej metodi ne imel škode, bille so vaje tudi sinodi, na večer pred dnevom spomina vseh vernih duš. Ob času ko so farni zvonovi opominali prebivalce, naj se z molitvo domisljijo svojih dragih pokojnih, plesli in moreli so v omenjene Šoli. Naši fantje in dekleta (imenoval bi jih lahko drugače, ker so vedenoma od 15—18 let star) rajali so kakor da bi bil pustni večer in kakor bi se bili hoteli norčevati z dušami v vicih, govorči: »Mi se toliko menimo za vaše trpenje, kolikor nam je mar, kar nam pravi naš f... , mi se hočemo veseliti in novodobno napredovati.«

Cestiti bralcil! Kaj in kako mislite vi o tej Šoli? Gotovo tako, kako poročevalc v velika večina Svetovanačanov. Naši pošteni mladeniči in naša narodna dekleta, ki tudi na svoje poštenje kaj drže, hvalevredna so, ker se ne udeležujejo teh norčij, ker jim ne ugaja ni smrad cikirje niti

kužni dub, ki ga širojo izmeđi, ki prihaja iz mesta in raznih krajev bližnje okolice. Dopisnik je opazil, da so obiskovalci teh plesov večinoma iz družin, ki so znane da diše po cikirji. Pri vsem tem pa bi dobro bilo, da se ta smrati odpravi iz fare, ako le mogoče. Naj se napravi, recimo »zdravstveni komite«, iz poštenih očetov Svetovanačanov, in ti naj po svojih pravicah v dolnosti poskrbe, da se odpravi kuga in reši čast še poštene naše mladine. Naj nikdo ne misli, da po novih liberalnih postavah ni mogoče kaj enacega preveden.

Kdor ima pravico ples dovoliti, ima gotovo tudi pravico, ples prepovedati, aki so pravitehtni uzroki. Plesnišča, na katerih se žali naravní čut velike večine prebvalcev enega kraja, kakor se je to zgodilo sinoči, nemajmo pravice obstanka. Duhovščini so pač zvezane roke, a ne tako starščini, ki imajo še pravico braniti svoje otroke pravnega propada. Poskusite! Dixi et salvati animam meam.

Konečno še omenjam, da takega petja pri velikej maši na praznik sv. Justa letos gotovo niso imeli nikdar, ne v mestu ne v okolici, kakor smo ga imeli pri sv. Ivanu. Pel je sam g. organist. Pa kam so šli pevci? Nekdo je rekel, da so šli pomagati k sv. Justu, pa jaz ne verujem, ker dotični je hudoščen človek. Ljudstvo je bilo nekoliko — iznenadljeno, pa kaj se hoče? Kdo vsem ugodi in še celo podpisanimu Sitnežu.

Iz Vipave 3. novemb. Zvedi, draga Edinost, da je volitev novega župana pred durni. Ali kakor se sploh sudi, bode jako burni. Ker dandaneski bi už skoro vsak, aki je količak človečeta, rad na krmiljenju srenejte bili. »Cast je čast«, rekel mi je nekdaj dr. Orlofski, ampak višje stope še oblikati. Te se ve da, kot pov sod, tako ste tudi tukaj dve stranki, ena se dela bolj močno od druge. Sekali se pa bomo na pekic in padec.

Prva stranka diži za sedanjega svečevalca g. A. Perhača, druga pa za sedanjega župana g. Dolenca. Prva stranka, neka družba, je sovražna sedanjemu županu — po vsem pravičnem možu, sedaj ve dosti nedostojnega in neresničnega klobuštrati in zabavljati zoper njega, koga je še pred kratkim časom kot vrlega sposobnega moža hvatali. Ali kde naj se išče dan danes zahvala — graja, hlinjenost, laž, prilizovanje, kaljenje miru in sprave — samo pri trgu vipavskem v Gadeki pod mlinom. Sedanjemu županu je ljudstvo nižjega stanu popolnoma udano, dasi tudi nične prednosti ni imel, ampak zmiraj in v vseh dejanjih je enako milostljivo ravnal in delal ter bil ubozim dober oče, zaslug si je dovel pridobil, dokaz križec za zasluge od Njegov. Veličanstva Fr. Josipa za njegova dela. Ali nekateri ljudje so nehvaležni in sejejo prepri in najbolj prav takl, kateri so začasno v Vipavi in vendar — žal — imajo volilno pravico. Kar nas je pravih Vipavcev, združimo se z soseskami in zmaga hode gočovo naša in ako bo še tolik pritisk od nasprotne strani. Cast bude rešena. Sedaj vemo, kaj imamo, ali kaj bi sicer dobili, tega ne vemo. O izidu kaj več.

Domače in razne vesti.

Ministerstvo za poljedelstvo je podelilo to leto tukajnjemu kmetiškemu društvu nekaj denarja, ki ga ima društvo razdeliti med one kmetovalce na Krasu, ki kak del kamenite zemlje v dober pašnik spremene. Te premije znašajo 60 gl. od oralna zemlja in 40 gl. od pol oral. Zboljšanje se ima zgoditi v dveh letih. Prošnja naj se vloži pri tukajnjem kmetiškem društvu.

Imenovanje in premeščanje. Okrajnega soščica pristiv Silvan Gundusio je bil na svojo prošnjo premenjen z Podgradra v Tržič, in imenovan sta bila za okrajnega soščica pristava avskultanta dr. Karol Chersich za Matavun in Fran Dukić za Podgrad.

Ruska vojna korveta Plaštak, poveljnik fregatni kapitán N. Lamen, ki ima posadke 180 mož, prišla je v sredo iz Smirne v Trst ter se v Luki zavlekla, pozdravila je mesto z 21 streli, na katere so na gradu odgovorili.

Nova mestna fizik, dr. Giaka nas je Tržičane precej pri svojem nastopu iznenadil z novostjo, da je Tržička voda, katero dobavamo izpod Brežine ne daleč od Devina, od koder Trst dobiva največ množine vode, polna istih mikrobov, kateri se navadno nabajajo v vodi o času kajtar razsaja epidemični legar. — Tržička voda je torej nevarna, aki se pije predno je zavrela. Tu je tudi tegaj je manjšo, da napolni register grehov Tržičkih liberalcev, ki so za vodo toliko potrosili, pa Trst vendar pustili brez zdrave vode.

Stipendija. Razpisana je šolska ustanova pok. škofa J. Dobrila v znesku 100 gl. 8 kr. namenjena mladeničem preško-puljske škofije, stanjujočim zunaj mest in trgov, ki se šolajo na kakej av-

strijski gimnaziji ali realki, kjer so odmerjene ure tudi slovenskemu ali hrvatskemu jeziku, prednost imajo oni dijaki, ki se misijo posvetiti duhovskemu stanu. Prošnje naj se do 20. t. m. vloži pri poško-puljskem škofijskem ordinariatu.

Razpis služeb. Razpisana je služba katehetna na tuk. držav. nemškej ljudskej Šoli in razpisanih je več služeb viših in nižih uradnikov, asistentov itd. pri tuk. glavnem colnem uradu. Prošnje do 26. t. m. na tuk. c. k. finančno vodstvo.

Dražba zidarskega dela po pravljenju loslopa za jetnike (prižne) v ulici Tigor bode 16. t. m. pri tuk. c. k. dež. sodnji. — Okoličani, oglasite se!

Jutri bo važna seja odbora društva Edinost, h kateri še enkrat vabi predsedništvo vse odbornike, namestnike, poverjenike društva in vse predsednike lokalnih volilnih odborov, ali pa njih namestnike. Seja bode v prostorih del. podp. društva Via Molin piccolo št. 1. točno ob 10. uri predpoludne.

Sijajni koncert. Jutri zvečer ob 8 uri priredi pevski zbor delal. podpornoga društva sijajni koncert v dvorani čitalnice (Monte verue). Program je jako obširen in lep, poje se: pet novih pesem, sopransamosev in ženski čveterospv. Pri koncertu igra orkester. Po končanem programu se bude plesati. Vstop je 30 novice.

Vabilo. Pozivajo se vsi udje in prijatelji Bratovščine sv. Cirila in Metoda za dne 8. t. m. ob 5 uri popoludne v prostorje delalskega podpornega društva v ulici Molin piccolo št. 1 zavoj pretoviranja pravil in volitve odbora.

Začasni odbor.

Ireditarska premetenost. Mej raznim manevri, katerih so se jeli naši Lahončiči posluževati, da na svojo stran izvabijo kolikor možno trž. prebivalstva za nos vodi, spravili so v to sejo le iz tega razloga, da pokažejo, kako zelo skrbe za to ubogo ljudstvo, kateremu se vendar mora vode privoščiti češ, vidiš, dragi ljudstvo, prosili smo toliko dolgih let Boga, da pošte potrebnega dežja vsakikrat, ko ti vode zmanjka in sedaj — kakor si videlo v zadnjem času — je Bog našo prošnjo uslušal ter dal toliko dežja, da bi ti voda kmalu biše vzela, sedaj se moramo nekoliko od vedne prošnje odpočiti ter se pri dobrej pojedini nekoliko srce razveseliti in zato ti vzamemo iz mestne blagajnice druge tisoče, da sebe namastimo in ti še za naprej vode priskrbujemo. Vidiš, to je naš navod za napeljanje vode v Trst in zato opozorujemo tebe, potrebljivo ljudstvo, da tudi v prihodnjih volitvah le nas izvoliš, da budem še v prihodnje mogli jemati iz tvoje blagajnice, Pitti in se gostiti, tebi pa le od Boga vode prosliti.

Ireditarsko. Velikanska rjuha, ki pokriva skoraj vse prostor, odmerjen plakatom na tržaških hišnih voglih, označuje už širok svet, da ni slavno društvo tržaških Ireditov, ironično zvano »Progressor«, še zaspalo, ampak da imajo v svojem gojezu še toliko borov, da so izdali ta velikanski poziv na mestne volitvice. Sestavljali so ga gotovo dober mesec, predno so bile volitve razpisane, ker velik je res in kaj lepo se bero v njegovem podnožju imena onih »slavnih« njihovih prsitašev in na njem neštevilni obeti, ki so brez dvojbe navedeni le zato, da se volilcem prah v oči meče. Vse, kar sreča počeli, obečajo ti laški zviteži, da le ubogo ljudstvo slepe. Vodo, enakopravnost, varovanje zgodovinskih pravic Trsta, branitev narodnosti Trsta itd., če jim pa globje v notranjest pogledamo, spredvidimo, da je to le njih lastni dobiček, večinoma so le kruhoborec, boje se in zato brez vsemi štirimi, da se jim ne vzame prepotrebni kruh, ki ga dosedaj tako nezasluženo jedo.

Laške kavke. v podobi tržaških laških. Sovencem kakor sploh Avstrijecem nasprotnih listov, zagnale so uži inup, ki je podoben ciljenju in

litev vedno polni blazih opominov in nasvetov volilcev, da se ti ne dano zapeljati od njim popolnoma nasprotne stranke, ki zastopa pravi značaj in avstrijsko misleči del tržaškega prebivalstva — temu se pa ne smemo čuditi, ako posmislimo, da z volitvami njim neugodnimi oni zgube tako potrebnih kruh, ki ga sedaj tako zlobno trgajo iz ust boljšega dela trž prebivalstva. Njim ni čisto nič mar ljudstvo, ampak le vladanje nad njim in okristovanje samega sebe z njegovim denarjem! Vsi sedanji njih obeti niso vredni pol groša, ker po volitvah jih ne bodo držali, niti jih držati mogli; vse je le voda na njihov mljin. V dvajsetih letih njihovega vladanja v mestnej hiši naredili so le to, da sedaj tržaško ljudstvo komaj diše pod vedno nastočimi davki, ki jim jih nakladajo ter da denar razsipajo v raznih nepotrebnih zgradbah in z obdarovanjem onih, ki so zlezli pod njihove peruti.

Vojaski mabor. Tržaški magistrat pozivlja vseug. 16 brambenega zakona vse mladence, rojene v letih 1866, 1865 in 1864, ki ne spadajo pod tržaško občino, pa prebivajo v Trstu ali njegovej okolic, naj se oglašijo v anagrafskem uredu katerega dne, počeni od 15. novembra pa do konca tega leta i naj prineso z sabo potne liste, domovinske liste, službene bukvice itd.

Monji za turško vojsko. V sredo popoldne je odpul iz Trsta v Cagligrad Lloytov parnik Heka, ki je imel na krovu 240 konj, nakupljenih na Ogerskem i namenjenih za turško vojsko. Dosej so Loytovi parniki prepeljali iz Trsta v Cagligrad uže 1000 konj, in prepeljali jih še 1500. — Sploh naš Loyt dela turške vlad velike vsluge. Mej Azijo in Evropo so vedno na poti Štirji Loytovi parniki, ki prepeljujejo vojake in strelivo v Evropo, doslej so iz Azije uže nad 60.000 mož vojske vrgli na evropska tla.

Tržaške novosti:

Legar se širi po mestu vedno bolj, v jednem samem tednu od 25. do 31. okt. je zbolelo za to strašno bolezni 119 oseb. V Trstu smo vedno nadlegovali po kakaj nezljivej bolezni, izvan legaria imamo že vedno tudi kozce in difteriko, ki vedno še precejšno število oseb napadati. Od 21. do 31. m.m. je zbolelo 19 za kozcami in 14 za difteritiko; za zadnjo je umrlo 6.

Vreme v Trstu je najslabše. V začetku tedna mrzli dež, zdaj pa uže dva dni prav mrzli burja, pa vsaj ni čuda, ko je po Notranjskem melo.

Požar. Vstal je vtorok ogenj v prodajalnici A. Genela v Via Rosario. Na mesto došli vatrogasci so ga koj pogasili, škoda je okolo 1000 for. — Včeraj je v Hotel de la Ville prav močno gorelo iz enega dimnika in burja je iskre daleč okoli nosila. Nevarnost je bila velika, k sreči so ogenj hitro pogasili.

Tatrine in nesreče. Nek dolgorsti rokovnač je odnesel pri S. M. M. Zgornji iz nekega hleva purana, vrednega 180 kr. — Natrkan težak Jurij C 611-t.i iz Trsta našel je pamet na tlaku Corsia Stadion, ko je padel z glavo vanj trčil. Prijatelj njegov ga je odpeljal na dom. — Nekdo je s palico naklepal 57letnega A. Benčiča, zidarija iz Rocola ter mu prizadel mnogo ran po obrazu in glavi, radičesa je moral poslednji iti se zdraviti v bolniču.

Policijsko. 38letni težak Rosignol je bil odgnan v tičico, da bode v ujri lehko pel, ker je ukradel platna v vrednosti 5 gl. — Nek prodajalec je dal nekemu S. kos kotonine, katero je zadnji na svoj račun prodal ter dobiti šel zapit. — Težaku Ivanu R. so v njegovem stanovanju ukradli mošnjo z 10 gl.

Krajcarska podružnica »Narodnega Doma« v Ljubljani je razposlala do konca pretečenega tedna vsega skupaj 355 knjižic, izmed teh 284 krajcarskih in 71 desetkrajarskih. — Največ knjig je oddanih se veda na Kranjskem, namreč 275; na Primorskem 34, na Stajerskem 26, drugod 20; na Kranjskem po-vira 221 poverjenikov krajarske in 94 poverjenkov desetkrajarske doneske; na Primorskem 30 krajarske in 4 desetkrajarske; na Stajerskem 20 krajarske in 6 desetkrajarske; drugod 13 krajarske in 7 desetkrajarske. Največ knjižic kurzira se po Ljubljani, namreč 148, in sicer 117 krajarskih in 31 desetkrajarskih; 13 jih je v Trstu, 12 na Dunaju, 10 v Novi Vasi pri Ruketu, 8 v Kranju, 7 Lesach, 5 v Novem Mestu, po 4 so v Celji, Cirknici, Idriji, Postojni, Reki, Vrhniku in Zagorji pri Litiji. Po 3 so v Dolenjem Logatci, Gorenjem, Logatci, Gradič, Ljubnem pri Gornjem Gradu, Mariboru, Planini (trg), Prigorec pri ribniškej Dolnej Vasi in v Sodražici; po 2 v Borovnici, na Brdu, v Gorjanu, St. Janeži, Kameniku Komendi, Loka, Ljubiči, Metliku, Radovljici, Rizdrem, Sečah, S-miču, Trnovem in Žireh na Kranjskem; v Dreženci pri Koboridu, Gorici, Komnu, Kopru, Pulji in Ravnem pri Čuknem na Primorskem; v Ljutomeru, Mozirju, Ptuju in Veliki Nedelji na Stajerskem. Po-zanesne knjižice nabajajo se se v Trnj pri Postojni, Šmihelu pri Žužperku, Goričah pri Kranji, Knežaku, Svinjem, Podbrezji, Premu, Ribnicu, Polhovem Gradcu, Dobravi pri Kropi, Kropi, Kameni Go-

riči, Vrbovem pri Ilir, Bistrici, Dovjem, Planini nad Vipavo, Ustiji, Slapu, Bistri, Ljubnem pri Podnartu, Ratečah, Litiji, Višnjem gori, Kostanjevici, Begunjah pri Cirknici, St. Vidu pri Zatičini, Studencu pri Igu, Jesenicah in Bohinjskej Bistrici na Kranjskem; v Boči, Šmarji pri Gorici, Gabrijah pri Ajdoščini, Brezovici pri Materiji, Nabrežini, Burkovičah, Šepuljah pri Sežani, Tolminu in Barki pri Divači na Primorskem; v Polzeli, Žusmu, Segebrnu. D. M. v Puščavi, Št. Jurji pri Celji in Omoži na Stajerskem; v Zagrebu, Lienzu in Celovecu.

Razprodanih je do sedaj 11 krajarskih knjižic. Te dni poslali sta se nam kot 10. knjižica pod Št. 183 iz Ljubljane (poverjenik g. R. K.) in kot 11. knjižica pod Št. 156 iz Žigorja pri Litiji (poverjenik g. J. M.) že tretja iz istega kraja in druga od jednega in istega poverjenika. Prav topio Zahvalo gg. poverjenikom na njihovem marljivem trudu. Le tako naprej!

(Denar in oglasila pošiljati je g. dr. Josip Starčev, blagajniku »Narodnega Doma« v Ljubljani).

IZ VIŠKA na Italijanski meji nam pišejo: Te dni so prišli mnogi glediščni igralci iz bližnje Palmanove v Višk na lepse; pili so in ko so biliobre volje so začeli zabavljati na Avstrijo, ko so se pa hoteli zopet vrneti dobre volje v Palmo, so jih ustavili financarji in dva od njih peljali v zapor. Drugi dan je prišel prosit ravnatelj gledišča, da bi izpustili njim potrebna dva akterja; ali vse zaston; peljali so jih v Cervinjan, v Palmi pa so moral par dni biti brez gledišča. Tako je treba izplačati take ptiče.

Vremensko prorokovanje za mesec november. Mathieu de la Drôme prorokuje tako le vreme: V prvih dneh deževno in vetrovno vreme v deželah na srednjem morju, v drugih deželah sneg in vetrovi. Od 6. do 14. tul mrzav v severnih krajih in na Francoskem, sneg v mnogih krajih, morje viharno. Zelo slabo vreme v deželah ob črnem morju. Od 14. do 22. veliko snega v avstrijskih deželah, posebno na Tirolskem. Zelo valovito srednje in adrijsko morje. Lepo vreme 29. in 30. — Sploh bo slabo vreme, teška plovitev po morju, posebno v atlantiškem in severnem morju. Vreme bo nezdravo in kako se bo treba varovati prehlajenja.

Njo Vel. Cesarica na otoku Ciperu. Nj. Vel. cesarica je došla v Larnaku dne 20. m. mes. na jahti Miramare, ki se je moral ustaviti, da naloži premoga za kurjavo. Ko so ondašnji težki zvedeli, da ima naša cesarica silo za odhod, niso hoteli se lotiti dela, čeprav je bila prav lepa in mirna noč in luna sijala ter se jim je ponujalo 30 piaster za tonelato. Ponujalo se jim je tedaj trikrat toliko, kolikor je v navadi. Kav. Pascotini, ovdašnji avstrijski konsul, šel je k namestniku otoka ter ga prosil, naj bi on storil, kar treba, da poneha štrajk ter da se težki poprimejo dela, ali dobil je za odgovor srčno sožaljenje, da jih on k temu ne more siliti. Vrnol se je na to na ladijo, ne da bi bil kaj opravil. Zato je moral ladjni poveljnik izkreati svoje može, ki so se koj naloževanja lotili. Tedaj so se ciperski težaki jeli ponujati pod ugodnejšimi pogoji, ali bili so odvrnjeni.

Larnaško prebivalstvo je veselo pozdravljalo sklep poveljnikov in vsem se čudno zdi vedenje namestnika nasproti tej fiktivski sodrži. Naša presv. cesarica je stopila nekoliko časa na suho in obiskala bazar, cerkev sv. dežele itd. Na to je Miramare odpula proti Port-Saidu.

Prebivalstvo Bosne in Hrcegovine. Potiski ljudske stetji od 1. maja t. l. v Bosni in Hrcegovini so sestavili v skupnem finančnem ministerstvu. Iz teh se vidi, da se je prebivalstvu po zasedenju teh dežel pomnožilo, posebno pa muhamedansko. Iz tega popisa se vidi, da je v Bosni in Hrcegovini 47 mest, 31 trgov in 5261 vasi, v katerih je 215.429 blš in 266.699 stanovanj. Prebivalstvo znaša 1.336.091 duš, in sicer 705.025 moških in 631.066 ženskih oseb. Po veri je 492.710 muhamedanov, 571.250 pravoslavnih, 265.788 katolikov, 5805 judov in 538 drugovernikov. N-ož-njenih in neomoženih je 740.848, oženjenih in omoženih 522.110, udovcev in udov 72.272 in ločenih 871. Na domu prebiva 692.024 mških in 628.103 ženskih; na domu ne prebiva, vendar pa v domačej deželi 9548 moških in 2117 ženskih; na Avstrijsko-Ogerskem prebiva 1401 moških in 631 ženskih, in v drugih deželah 2052 moških in 215 ženskih. Iz sezavljena mest in vasi vidimo, da imati dve mesti nad 10.000 prebivalcev, in sicer Šaševe 26.268, Mostar 12.605, štiri mesta nad 5000 prebivalcev.

Knjizevnost.

Slava preporoditeljem! Krasna knjiga iz koje žari iskra ljubezen do milega naroda in sladkega materinega jezika. Pisana je z največjim navdušenjem in plemenitim ponosom hrvatskih domoljubov, z velikim ponosom na svoj rod, ki je pre petdeset let še oremal ter bil od vseh

preziran, ki pa je po zaslugu vrlih mož v zadnjih letih ostal, preroditi se in duševno zhudi.

Jošte živi rod Hrvata!

Još Hrvatska ni propala!

pel je z novim navdušenjem pred petdesetimi leti hrvatski, do tedaj toliko zanemarjeni narod; ostal je iz neznanosti in čemerja ter pokazal, da naobrazbe in olike nema noben narod v zakupu, ampak da je in mora po naravnem zakonu, vsem prosto biti si dušo z plemenitimi nauki na podlagi materinega jezika blažiti. Vspel se je tedaj in svetu pokazal, da tudi on, namreč Hrvat, živi ter hrće, da se njegov jezik spoštuje in od tega časa sem na predoval toliko, da sedaj pesnik lahko poje:

Nek se prieti
Dušman kleti
Nam Hrvatom zadat smrt;
Narod, koji
Knjigu goji.

Nit ga vrieme neče stri!

In res, videti žalostno stanje hrvatskega, kakor tudi slovenskega naroda, pred petdesetimi leti, primerjajoč ga z sedanjim, mora se človeku srce razvesiliti nad velikanskim napredkom, vlasti bratov Hrvatov.

K sestavi tega krasnega spomenika dušnega preporoda Ilircv, sodelovali so vsi odličnejši hrvatski pisatelji, slikarji, in muziki tako, da se spomenica sme imenovati v pravem smislu ogledalo hrvatske knjige in umetnosti. Da so ta album sestavljen, z tružili so se vsi v bratski ljudi in v vzajemnosti ter s tem tudi pokazali, koliko more pri njih narodna mehusobna složnost.

Naj nam bode dovoljeno iz te knjige prepisati strofo pomenljive pesmi »Slovenecem, v kojih se jasno izražuje srčna želja po združitvi, dveh bratskih narodov, kojih jezik je tako sličen.

Slovencil... glas vas braće molí
Na našu ajte amo grud,
I janjeti ča težke boli
I zajednički bit nam trud.
Sad podajmo si bratske ruke
Prek tih Sutle v taj čas.
Mā satanske nas stigle muke,
V slozi čeka sve nas spas!

Moj dolgo vrsto neumorno na kojževnem in političnem polju delujočih preporoditeljev se kratko omenjajo tudi naši pisatelji in veliki rodoljubi, Davorin Trstenjak, ki je zložil na str. 28 tiskano pesničko »Domovinko«, potem Dr. Miklošič, Vraz, Muršec, Kočevar, oče Bleiweiss, Kvas, Vehovar, Macun in slednjč ujeti rodoljub in govornik dr. Lavrič.

Knjigi je pridetih preko petdeset portretov mož ilirske dobe (1835-50) načinom in lepem papirju tiskanih in mnogo krasnih slik.

Nj bi si vsak rodoljub hrvatski in slovenski preskrbel ta krasni album!

Poziv.

Ko sem bil mesca sušca lanskega leta vzel Vaničkovo delo sanskrtskega jezikoslovija v predelovanje in svršetek, (me mu bode: Indische Nomencalatur der Naturgeschichte), sem našel v njegovej za puščini mnogo listov glasovitih jezikokosov. Lovcev, Curtija, Schleherja in drugih. Takoj sem spoznal, da se iz tega gradivom more sestaviti primeren životopis. Zasluznim jezikoslovcem se v životopisih stavljajo zasluzni spominki: tako g. je Diez, ustanovnik romanskega jezikoslovija spisal Spengel v »Erinnerungen an Diez«, tako Lehmann Schleherju. Tudi mi Slovani ne smemo zaostati, da bi avstrijskemu in slovenskemu učenjaku, »registratorju« primerjajočega jezikoslovja, kakor se sam imenuje, ne postavili spominki.

Vaničkovo životopis je početkom tega leta v rokopisu predtal dr. Lindner, vsečilični profesor v Pragi in mi je pisal, da je po njegovem mnenju »celo primeren in da se prijetno čita«. Kljub tej ugodnosti v treh velikih mestin nisem mogel dobiti založnika; izdal sem ga tedaj na svoje stroške na Dunaju pod naslovom: A. Vaniček, biographisch Skizze von Dr. K. Glaser. In Commission bei K. Konegen, Opernring 3, Heinrichshof. (Velja 80 kr.)

Ranji Vaniček je bil gimnazijski profesor in ravnatelj na Poljskem, Ogerskem in Českem in je prišel konečno za rednega profesorja za staroindijsko in indoeuropejsko primerjajoče jezikoslovje v Prago, kjer je pa čez pol leta umrl.

Da ne bi imel jaz kot spisovatelj poleg truda še materialne škole, obračun se v prve vrsti do svojih staneških tovarišev na Slovenskem, Hrvatskem, Českem in Poljskem, da si naj omislijo životopis in me tako podpirajo. Dve tretjini životopisova ste tako popularno pisani, da morajo zavzemati vsačega omikanega človeka, posebno pa profesorje, saj je Vaniček, izmislj pol leta, učiteljeval in ravnateljeval mnogo let v raznih deželah. Pa tu ti drugi omislični stanovi v Slovanih naj podpirajo potetke sanskrtskih studij pri nas in to iz rodoljubnega namena.

Naj tegad ta ali oni slovenski profesor na raznih gimnazijah v slovanskih deželah avstrijskih blagovolt prevzeti nalog, da

pridobi knjigi nekoliko kupev, da se vsaj tiskovni troški poravnajo.

Trst 1. novembra 1885.

Dr. K. Glaser.

Tržno poročilo.

Kava — kupčija sicer jako mirna, cene so pa pri vsem tem prav trdne. Prodalo se je te dni na tuk, trgu 1500 vreč Ruo po f. 44 do 57, 1100 vreč Santo: po f. 51 do 61, 200 vreč Java Mal po f. 62.50, 80 fardov Moka po f. 93 do 100, Porto-rico stane f. 86 do 98, Ceylon plant. for. 87 do 124. Popir Singapore f. 103 do 105, Batavia f. 90 do 95.

Sladkor — v tem blagu se je uže zopet začela lanska stiska, preveč ponudnikov, premalo kupcev; zato pa so cene zadnje dni zopet podle skoro za f. 1, in se je te dni komaj v komaj prodalo 4000 vreč sladkorja v kosti po f. 22.25 do f. 25.50.

Sadje — še precejšnja kupčija, posebno v pomeranču, ker so cene postale nekolič n-že. Pomeranje, limoni fr. 3 do 6. mandlji i ulješki f. 85 do 88, datli fr. 45. fige v venči f. 43.50 do 1

Naznanilo.

V našej tiskarni se dobivajo različne slovenske tiskanice za tožbe.

Poglavitni nauki in molitve. ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. birmo, sv. pokoro, sv. obhajilo, in sv. zakon, zove se mala knjižica katera je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 nove.

Podpisani neznanja p. n. občinstvu, da je odprti v ulici *Barriera vecchia* št. 8.

Trgovino z dežniki

z bogato zalogo toliko svinatih, kolikor vojnath in bombažnih dežnikov. Popravlja tudi dežnike in solnike. 14-24
Giulio Grimm.

Štefan Nadlišek

neznanja občinstvu, da je z dekretom vis. c. k. namestništva v Trstu dne 7. oktobra 1885. št. 10421 imenovan zemljomerem (geometrom) za vse Primorsko.

ROOB COCCOLA

posebnost

c. k. priv. in odlikovane tovarne

ROMANA VLAHOVA

V SIBENIKU.

Podružnica v Trstu: Via S. Lazzaro 1-B

Prijeten, krepčalen liker, odlikovan se zlatimi kolajnami in diplomami na razstavah v Skradinu, Napolju, Trstu, Sv. Vidu, Lincu, na Dunaju, v Kalkuti itd.

Ta iz jagod *Juniperus communis* in dijskih željež načravjeni liker je prijetnega okusa.

Jako pospešuje prebavljenje in se rabi z dobrim uspehom za krepčanje oslabljenih moči, ker je dokazan njega zdravilni učinek na živce, možgane in na hrbotne.

Prodajo na debelo preskrbujejo moje hiše v Sibenuku in v Trstu.

Prodaja na drobno v vseh kavarnah, prodajalnicah likerjev in sladčičarjah.

Nepokvarjeni pravi liker se pozna po steklenici, v katerej je vtisnena firma, potem po zamahi z grbom in po malem ovitku z autografovano firmo **Romanova Vlahova**.

18-48-9

Assicurazioni generali
v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831)

To društvo je raztegnalo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na **zavarovanje proti požaru** — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1884 f. 31,490.875 83

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 21,006.641.33

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1884. f. 83,174.457.98

Plaćana povračila:

a) v letu 1884 f. 8,637.596.13

b) od začetka društva do 31. decembra 1884. f. 178,423.338.51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobé v Trstu v uradu društva: Tergesteo, scala III. v prvem nadstropju

13-36

Slušajte in strmite!

12.500 komadov

čezramnih rut,

popolnoma dovršenih, tudi za največe dame, v vseh le mogocih madnih barvah, sivih, rujavih, črnih, rudečih, modrih, belih, škotskih, turških itd. se proda zaradi preselitve po for. 1 komad po roštem povzetju odpotila.

Exportwaarenhaus «zur Austria»
Wien, Oberdöbling, Mariengasse 31.

Zdravilni plašč
(cerot).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastaranja in kronična in tudi take, ki so se uže spr. menile v raku, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zgloboh, čudelno pomaga v obolelih ah materirskih i. t. d. 50 letna skušnja z izvrstnim uspehom, kakor razvidno bo načrvalih spričalih, katera se morejo pokazati vsakemu — dobira se le v lekarni.

10-5 Rovis, Corso 47.

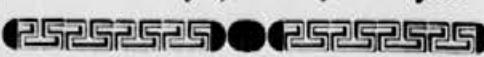
Lastnik društva • EDINOS 1 • izdajatelj in odgovorni urednik: VIKTOR DOLENC

Trgovina A. Mayer-ja
z Pivom v steklenicah

naprava na paro

LJUBLJANA.

Cesarsko, Exportno in Bock-pivo
v zabožih z 25 in 50 stekl. 4-52
Žele se zalogarji v večjih krajeh.

Poziv častitemu občinstvu!**Čista volna.**

10.000 komadov suknja za gospode za jesen in zimo. Najcenej komad 475 for. najdražji 675 for.

za popolno obleko.

Sukno je različno barvno: sivo, temnosivo, rujavo itd. takova cena vzbuja začudenje. Ni torej čuda, da se je že prodalo, odkar obstoji moja prodajalnica, neizmerno veliko blaga in da sem v prijetnem položaju po tako nizke cenai prodajati blago in ves svet iznenaditi.

Kompletne oblike stane najcenej for. 475 in najdražja for. 675. Sukno je iz čiste volne in še enkrat toliko vredno. Sukno zadošča za suknjo, hlače in telovnik tudi največjemu in najmočnejšemu možu, močno je tako, da je nosi lehko vsak kavalir.

Pojasnilo: Radi pomanjkanja časa razpošiljavati se ne morejo uzoreci. Izrečemo pa javno, da vrnemo vsakemu denar, komur blago ne ugaja. Adressa:

Exportwaarenhaus «zur Austria»

Wien, Oberdöbling, Mariengasse 31
5-12 v lastnej hiši.

Čudovite kapljice
Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih sedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdrovratnične želodčne bolesti. Prav izvrstno vstrejajo zoper hemoroidje, proti boleznim na jetrih in na trani, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlječnih nadležnostih, zoper beli tok, božast, zoper scropoter čisti pokvarjeni kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako bolezni.

sold. 5-10

Plašč ter in tudi tinktura proti kurijim oče som in d beležko — cena 3 plaštrov za kurja očesa

20 soldov. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorici v lekarni Cristofolletti in Pontoni in v Ajdovščini v lekarni Guglielmo.

V tej lekarni govorijo se tudi slovenski.

Podpisani spoštljivo naznanja, da je z denašnjem dnevom, to je. 31. t. m. odprti čisto na novo predelan in obnovljeno

pekarijo

v hiši Conti, ulica Pozzo bianco št. 341. Pekarijo boste vodili skušeni strokovnjak g. Alojzij Kruse ter nebode nič opustil, da zadovoli občinstvo z dobrim, cemim kruhom in s točno postrežbo, vselej česar podpisani prav topo pripoveda sl. občinstvu svojo imenovano pekarijo. 2-2

A. Schurk.**Pravi tropinovec** in vinsko žganje

staro in novo blago dobiva se po jiko nizkej ceni pri Ivanu Wagner, lastniku tovarne za žganje v Modernu na Oberskem. 3-8

Nič več kašlja

Prnsni čaj napravljen po lekarničarju

G. B. ROVIS

v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kaščel. Še tako trdrovaten, kakor to sprljujejo mnoga naročila, sprljevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehl prvi tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čisti kri, ima dober okus in velja en zavoj za **8 dni 60 n.**

Omanjena lekarna izdeluje tudi pile za prestrelje života proti madrona

iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtjem truplu, želodčnih boleznih itd. in se lehko uživajo o vsakem času brez obzira na dijetu. **Ena škatlja velja 30 sold.** 5-10

Plašč ter in tudi tinktura proti kurijim oče som in d beležko — cena 3 plaštrov za kurja očesa

20 soldov. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorici v lekarni Cristofolletti in Pontoni in v Ajdovščini v lekarni Guglielmo.

V tej lekarni govorijo se tudi slovenski.

Singrstrasse Nr. 15, zum goldenen

Reichsapfel.**J. PSERHOFER-jeva Apotheke** in Wien

Kričistilne — nekaj universalne kroglijice zvane, zasluzijo res zadnje ime, kajti ni skraj bolezni, bolniščih v katerih se je mnogo drugih zilmil rabilo, se je po teh kroglijicah nestevilkrot in v zelo k atkom časi popolno ozdravljaje z dolbil. Jedna škatljica z 15 kroglijicami stane 21 kr. jeden zavitek z 6 škatljicami 1 gld. 5 kr. pri nefrankirane pošiljanji po povzetji 1 for 10 kr. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja).

Dosle nam neštivo pismo v katerih se kupovalci in rabili teh kroglijic zahvaljujejo za ozdravljene iz vsakovrstnih neavnih bolezni. Vsakdo, ki je le enkrat poskušal ze s temi kroglijicami zdraviti jih priporočamo.

Naj sledi tukaj nekatera teh zahvalnih pisem

Leontang, 16. majja 1883. Bagerdin gospod! Vaše krogljice delajo kar čuda, one niso enake d-njim hvalejšnim pomočim, temveč v resničnosti zdravijo v em, ki jih rabijo.

One krogljice ki sem jih o velikosti naročil, sem skoraj vse razdelil in pojmovam celo staro, boljše, so pomagale, celo stare, boljše in hirkoje osebe, so po njih nazaj zdravje zabilo, ali vaj se je njih boljnost na boljšo obrnila. Jaz Vas prosim zato, da mi jih še pet zavitekov, zavitek, zahvaljujem se Vam srčno jaz in z menoj vse drugi, ki so rabili Vaše krogljice od avvel.

Martin Dentinger.

Bega Szt. Györcy 17 febr. 1882. Velecenjeni gospod! Ne morem se Vam zadobiti zahtevali za Vaše krogljice ker tze mnogo latje moja sopra bolehalna na zaprtju čev ter le Vasil kričistilni krogljice se imata salvitati, da če ti nti z popolnoma ozdravila ter mora še kdaj pa zdraviti vse.

Velecenjeni gospod! Ne morem se Vam zadobiti zahtevali za Vaše krogljice ker tze mnogo latje moja sopra bolehalna na zaprtju čev ter le Vasil kričistilni krogljice se imata salvitati, da če ti nti z popolnoma ozdravila ter mora še kdaj pa zdraviti vse.

C. T.

V Bedu, 20. februarja 1881.

Piccoli-jeva

želodečna esenca

lekarni Piccoli-ja, pri angelu na Dunajskoj cesti v Ljubljani ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval

bolezni v želodeču in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzllico, zaboranje, hemerojtide, zlatencico, migrene, itd. In je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Poši ja izdeloval tel po pošti v škatljicah po 12 steklenicah za 1 gld. 39 novcev.

Steklenica 10 kr. Kdor je vzame več, dobri primeren odpust.

Gosp Gabr. Piccoli-ju, lekarničarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš cvet za Želodec, kojega delo so mi dobro znani v velikih slučajih veselno rabil proti boleznim v želodeču in zlati Žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

Dr. Emil ritez pl. Stöckl, c. k. vladni avtovalac in deželn-sanitet poročeval.

Podpisani potrjuje, da ima Želodečna esenca ljblijanskega lekarničarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravilo je mnogo ljudi moje in sodne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico Želodečne esenca,